

Brussel, 23 juni 2026
(OR. en, de)

Interinstitutioneel dossier:
2024/0319(COD)

10642/26
ADD 1 REV 1

CODEC 1202
AGRI 505
AGRIORG 80
AGRIFIN 122
AGRILEG 161

NOTA I/A-PUNT

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	ONTWERPVERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de versterking van de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen (eerste lezing) – Vaststelling van de wetgevingshandeling – Verklaringen

Duitsland heeft verzocht de volgende verklaring in de Raadsnotulen op te nemen:

De Duitse Bondsregering onthoudt zich van stemming over het voorstel voor een verordening tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de versterking van de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen, in de versie van de compromistekst die uit de dialoog van 5 maart 2026 is voortgevloeid.

Wij delen de doelstelling van het voorstel om de positie van landbouwers te versterken. Over het geheel genomen zijn wij er echter niet van overtuigd dat de instrumenten waarin het voorstel voorziet geschikt zijn om dat doel daadwerkelijk te verwezenlijken. We staan met name kritisch tegenover de extra bureaucratische lasten die het voorstel met zich meebrengt en tegenover de grote inspanningen en kosten die de overgang met zich meebrengt. Een van onze belangrijkste doelstellingen is het terugdringen van onnodige bureaucratie en het voorkomen van onnodige kosten voor de economie. In vergelijking met andere Europese landen wordt de Duitse agrovoedingsindustrie in het bijzonder getroffen door de invoering van beschermde vleesbenamingen, waarvoor wij regelgeving overbodig achten.

Gezien het bovenstaande kunnen wij het voorstel niet aanvaarden. Tegelijkertijd erkennen we dat er tijdens de trialogen aanzienlijke aanpassingen tot stand zijn gebracht. De lidstaten krijgen de mogelijkheid om af te wijken van de verplichting om schriftelijke contracten met bepaalde minimumeisen inzake de inhoud te sluiten. De uitzonderingsmogelijkheid voor de zuivelsector is weliswaar beperkt, maar heeft wel betrekking op essentiële elementen.

Ook wat betreft de bescherming van vleesbenamingen heeft het voorzitterschap zich ingespannen om het standpunt van de Raad te verdedigen: termen die op de Duitse markt ver buiten de vleessector gangbaar zijn (zoals burger, worst en schnitzel), mogen nog steeds vrij worden gebruikt, de benamingen in de vissector blijven ongewijzigd en er zijn ruime overgangs- en uitverkooptermijnen overeengekomen.

Letland heeft verzocht de volgende verklaring in de Raadsnotulen op te nemen:

Letland stemt tegen het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de versterking van de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen (het “voorstel”).

Tijdens de besprekingen over het voorstel heeft Letland consequent het standpunt ingenomen dat voorstellen die gericht zijn op het versterken van de positie van producenten in de voorzieningsketen, daadwerkelijke en tastbare voordelen voor de producenten moeten opleveren.

Wat contractuele betrekkingen betreft en met inachtneming van de standpunten van de Letse landbouwsector, is Letland van mening dat het aan de lidstaten is om te besluiten of ze schriftelijke contracten verplicht stellen; dit mag niet als een dwingende verplichting worden opgelegd.

Letland voert de volgende argumenten aan om tegen het voorstel te stemmen:

- 1) Wij zijn van mening dat de bepalingen inzake contracten en contractuele betrekkingen in de GMO-verordening ongewijzigd moeten blijven, en dat de invoering van verplichte schriftelijke contracten en bemiddelingsmechanismen aan de lidstaten moet worden overgelaten. Letland verzet zich met name tegen de bepalingen inzake contracten in artikel 148, aangezien deze de lidstaten niet toestaan te besluiten dat contracten in de zuivelsector niet verplicht zijn;
- 2) Letland kan evenmin instemmen met de afwijking van het mandaat van de Raad met betrekking tot het bemiddelingsmechanisme en de verlaging van de minimumdrempel voor de leveringswaarde van 20 000 EUR naar 10 000 EUR.

Nederland heeft verzocht de volgende verklaring in de Raadsnotulen op te nemen:

Nederland is ingenomen met het akkoord dat is bereikt over het voorstel voor een verordening tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de versterking van de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen. De nieuwe regels inzake contractuele betrekkingen en andere bepalingen dragen bij tot een sterkere onderhandelingspositie voor landbouwers, een doelstelling die door Nederland gedurende het gehele besluitvormingsproces actief is ondersteund. Tijdens dit proces was het van essentieel belang om een gelijk speelveld en een brede toepassing in de hele EU te waarborgen, teneinde de “Eén Europa, één markt”-doelstelling te verwezenlijken.

Om zowel procedurele als inhoudelijke redenen kan Nederland echter geen steun geven aan de op het laatste moment toegevoegde beperkingen inzake het gebruik van met vlees geassocieerde termen en aan de beperkingen inzake de mogelijkheden voor gekweekt vlees. Deze beperkingen dragen niet bij aan de duidelijkheid voor de consument en zorgen voor onnodige regeldruk voor het bedrijfsleven. Daarnaast belemmeren ze de ontwikkeling van nieuwe en hybride producten en remmen ze innovatie en particuliere investeringen af, factoren die van cruciaal belang zijn voor het versterken van de toekomstige rentabiliteit van het Europese landbouw- en voedselsysteem. Dit druist dan ook in tegen de aanbevelingen van het rapport-Draghi om het toekomstige mondiale concurrentievermogen van de EU te versterken.

Hoewel de voorgestelde verordening bijdraagt aan de positie van de landbouwer in de keten, kan Nederland het compromis dat is bereikt tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie over het voorstel voor de verordening tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1308/2013, (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de versterking van de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen, niet steunen, gezien de bedenkingen bij de bovengenoemde beperkingen.

Oostenrijk heeft verzocht de volgende verklaring in de Raadsnotulen op te nemen:

Oostenrijk heeft altijd constructieve steun verleend voor praktische regelingen om de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen te versterken.

Tijdens de besprekingen waren met name de twee volgende aspecten voor Oostenrijk belangrijk:

- afwijkingen van de verplichting om voor de levering van landbouwproducten met schriftelijke leveringscontracten te werken, met name in de zuivelsector;
- een passend onderscheid in het mededingingsrecht tussen erkende producentenorganisaties en niet-erkende producentenorganisaties of andere entiteiten.

Afwijkingen van de verplichting om voor de levering van landbouwproducten met schriftelijke leveringscontracten te werken, met name in de zuivelsector

In het kader van Verordening (EU) nr. **1308/2013 (artikelen 148 en 168)** tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten (GMO) **kunnen de lidstaten**, in het belang van de **subsidiariteit, nu zelf beslissen** of **schriftelijke contracten** al dan niet vereist zijn voor leveringen aan eerste aankopers, met uitzondering van coöperaties.

Op dit moment is het gebruik van schriftelijke **contracten in Oostenrijk niet verplicht**. In de nationale *Erzeuger-Rahmenbedingungen-Verordnung* (kaderregeling voor producenten), die gebaseerd is op de *Marktordnungsgesetz* (wet inzake marktordening), is bepaald dat leveranciers van rauwe melk of landbouwproducten kunnen verlangen dat er een contract wordt gesloten. Schriftelijke contracten voor de levering van melk zijn reeds gangbaar in Oostenrijk, maar moeten niet op alle punten voldoen aan de GMO.

Het huidige voorstel voor een **wijziging van de GMO** brengt **fundamentele wijzigingen van de contractuele betrekkingen** mee.

Schriftelijke **contracten** zijn voortaan in principe **verplicht** voor alle leveringen van landbouwproducten. In de zuivelsector geldt die verplichting voortaan niet alleen voor rauwe melk, maar voor alle zuivelproducten.

De **aanvullende voorwaarden** die aan de **uitzonderingen voor coöperaties** zijn gekoppeld (waaronder transparante en democratische methoden om vooraf de prijzen te bepalen, rekening houdend met de impact op de beloning van landbouwers en betaaltermijnen en -procedures), leiden tot **rechtsonzekerheid**.

Door een **nieuwe herzieningsclausule** voor contracten met een looptijd van meer dan twaalf maanden (**zes maanden voor de zuivelsector**) kunnen leveranciers de leveringen op om het even welk moment stopzetten. Tot dusver is in het kader van de GMO altijd gestreefd naar een minimumtermijn van zes maanden voor leveringscontracten. Met name in de zuivelsector **dreigen** er nu meer **contracten met een kortere looptijd te worden aangeboden**.

Uitzonderingen voor specifieke **producten of onderdelen van een contract** blijven weliswaar mogelijk, maar moeten op nationaal niveau worden bepaald, wat voor extra bureaucratie zorgt.

Het **gevaar** bestaat dat er alleen nog **leveringscontracten van korte duur** zullen worden aangeboden of dat het voor producenten in afgelegen gebieden nog moeilijker wordt om een koper te vinden. Dat zal geen verschil maken voor de situatie op de markt. De toename van de melkvolumes in de EU zet de producentenprijzen onder druk.

Uitbreiding van de afwijkingen op het mededingingsrecht tot niet-erkende producentenorganisaties en andere entiteiten

In afwijking van artikel 101, lid 1, VWEU, kon elke op grond van artikel 152, lid 1, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 erkende producentenorganisatie **tot dusver** namens haar leden en voor hun totale productie of een deel daarvan, de productie plannen, de productiekosten optimaliseren, producten op de markt brengen en over contracten voor de levering van landbouwproducten onderhandelen.

In de toekomst zullen die afwijkingen van het mededingingsrecht **ook gelden voor niet-erkende producentenorganisaties, coöperaties en organisaties met een andere in het nationale recht erkende equivalente rechtsvorm** die een erkenning hebben aangevraagd en door een lidstaat nog niet als producentenorganisatie zijn erkend, voor zover zij voldoen aan de eisen van artikel 152, lid 1, en artikel 154 van de GMO-verordening.

Elke producentenorganisatie kan een beroep doen op die afwijking binnen de in artikel 154, lid 4, punt a), van de GMO-verordening vastgelegde termijn of, indien de lidstaat voor het verstrijken van die periode nog geen besluit over het erkenningsverzoek heeft genomen, **binnen vijf jaar na de datum van de indiening van dat verzoek**, tenzij de lidstaat heeft besloten de erkenning te weigeren.

Vooraf kunnen de volgende gevolgen worden verwacht:

- De toevoeging van nieuwe begunstigten druist in tegen de lopende vereenvoudigings-inspanningen – de te verwachten toename van het aantal controles zal de administratieve last wellicht doen toenemen.
- Voorts leidt het feit dat de procedures jaren kunnen aanslepen tot rechtsonzekerheid, met het aanzienlijke risico dat boetes wegens kartelvorming worden opgelegd als achteraf wordt vastgesteld dat de erkenningsvoorwaarden niet vervuld zijn.
- In dit verband moet worden vermeld dat de verschillen tussen de lidstaten wat betreft de duur van de erkenningsprocedure binnen de voorgeschreven termijn van vijf jaar steeds groter worden.
- Voorts is er een volledig nieuwe erkenningsprocedure ingevoerd: verificatie achteraf in plaats van vooraf.
- Naast de reeds genoemde knelpunten zorgt de nieuwe bepaling voor een **verzwakking van de huidige regeling van erkende producentenorganisaties, waardoor de voordelen voor de reeds erkende organisaties kleiner zullen worden.**

Oostenrijk heeft een **duidelijke voorkeur voor het behoud van de huidige erkenningsregeling**, met name om de **voordelen voor reeds erkende producentenorganisaties** te vrijwaren. Ten slotte is het voor alle niet-erkende producentenorganisaties, coöperaties en andere entiteiten altijd gelukt om als producentenorganisatie te worden erkend en aldus een beroep te kunnen doen op de afwijking van het mededingingsrecht.

Conclusie

Oostenrijk ziet nog steeds ruimte om die punten beter ter harte te nemen en **roept de Europese Commissie derhalve op de huidige wijzigingen binnen een redelijke termijn te evalueren.**

Oostenrijk zal zich echter **niet verzetten tegen het bereikte compromis en zal voor stemmen.**
